

KINH PHÓNG QUANG BÁT-NHÃ

QUYỂN 3

Phẩm 12: KHÔNG HÀNH

Tôn giả Tu-bồ-đề bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát không có phương tiện quyền xảo mà hành Bát-nhã ba-la-mật, đối với năm ấm bị rơi vào hành tướng; cho năm ấm là thường, năm ấm là vô thường, năm ấm là khổ, năm ấm là của ta, hay nói năm ấm là tịch tĩnh đều bị rơi vào hành tướng cho đến học ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng cũng bị rơi vào hành tướng.

Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật mà tự nghĩ: “Ta hành Bát-nhã ba-la-mật”, giả sử vị ấy muốn được sự thủ đắc thì cũng chỉ là hành tướng. Nếu Bồ-tát nghĩ: “Người học như vậy là học Bát-nhã ba-la-mật” thì cũng chỉ là hành tướng. Nếu cho người học như vậy thì nên biết vị ấy chưa có phương tiện quyền xảo.

Tu-bồ-đề nói với Xá-lợi-phất:

–Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật vì trụ vào sắc, vì phân biệt sắc nên ràng buộc vào sắc; vì phân biệt sắc nên tạo tác nghiệp về sắc; do cầu về sắc nên không thoát khỏi sinh, già, bệnh, chết. Bồ-tát lại không dùng phương tiện quyền xảo hành Bát-nhã ba-la-mật nên căn cứ nơi mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý phân biệt sáu căn, mười tám giới; lại trụ ở ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng đều tính toán phân biệt, tìm cầu về sắc thì vị ấy cũng không thoát khỏi sinh, già, bệnh, chết. Bồ-tát này không thể chứng quả vị của Thanh văn, Bích-chi-phật, huống gì cầu mong được Chánh đẳng giác, điều ấy không thể được. Vì vậy ta nên biết đó là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật không có phương tiện quyền xảo.

Xá-lợi-phất hỏi Tu-bồ-đề:

–Làm thế nào để biết Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật có phương tiện quyền xảo?

Tu-bồ-đề đáp:

–Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật đối với sắc, thọ, tưởng, hành, thức không chấp vào tướng hành, cũng không cho năm ấm là thường hay không thường. Không rơi vào khổ, lạc, thọ; không chấp rằng của ta hay không phải của ta; không vướng vào Không, Vô tướng, Vô nguyện hay tịch tĩnh.

Xá-lợi-phất! Vì năm ấm là năm ấm; năm ấm không ngoài Không, Không không lìa năm ấm; năm ấm chính là Không, Không chính là năm ấm... Cho đến sáu pháp Ba-la-mật, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng đều không. Giả sử cho rằng Không, thì Không cũng không lìa mười tám pháp, mười tám pháp cũng không rời Không. Như vậy gọi là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật có phương tiện quyền xảo. Vị ấy là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật sẽ thành tựu Chánh đẳng giác. Người hành Bát-nhã ba-la-mật không thấy mình hành Bát-nhã ba-la-mật, cũng không thấy người khác có hành hay không hành.

Xá-lợi-phất hỏi Tu-bồ-đề:

–Vì sao Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật mà không thấy mình hành Bát-nhã ba-

la-mật?

Tu-bồ-đề đáp:

–Vì tướng trạng của Bát-nhã ba-la-mật quả thật là không thể thấy được. Vì sao? Vì sự có ấy tức là không thật có, nên hành Bát-nhã ba-la-mật không có điều gì để thấy. Bởi vì Bồ-tát đều biết các pháp có tức là không thật có.

Tu-bồ-đề nói tiếp:

–Có Tam-muội tên là Ư chữ pháp vô sở sinh, đó chính là diệu dụng rộng lớn vô lượng, vô biên của Đại Bồ-tát. Nó không phải là hiểu biết của hàng Thanh văn và Bích-chi-phật. Đại Bồ-tát trụ nơi Tam-muội này mới mau thành tựu Chánh đẳng giác.

Xá-lợi-phất hỏi Tu-bồ-đề:

–Chỉ có Tam-muội này mới giúp cho Bồ-tát mau thành Chánh đẳng giác thôi sao, hay còn có Tam-muội nào khác?

Tu-bồ-đề đáp:

–Cũng còn có những Tam-muội khác làm cho Bồ-tát mau chóng thành Phật.

Xá-lợi-phất hỏi:

–Đó là Tam-muội nào?

Tu-bồ-đề đáp:

–Có Tam-muội tên là Thủ-lăng-nghiêm Bồ-tát hạnh, trụ Tam-muội ấy cũng mau thành Phật.

Lại có Tam-muội Bảo Ấn, Tam-muội Sư tử du bộ, Tam-muội Nguyệt, Tam-muội Tác nguyệt tràng, Tam-muội Chư pháp ấn, Tam-muội Chiếu đảnh, Tam-muội Chân pháp tánh, Tam-muội Tất tạo tràng, Tam-muội Kim cang, Tam-muội Chư pháp sở nhập ấn, Tam-muội Tam-muội vương sở nhập, Tam-muội Vương ấn, Tam-muội Lực tấn, Tam-muội Bảo khí, Tam-muội Tất nhập biện tài. Tất cả các Tam-muội như thế Đại Bồ-tát đều học hết sẽ mau thành Phật.

Xá-lợi-phất! Còn có vô số Tam-muội không thể tính hết, Bồ-tát cần phải học, nó cũng giúp cho vị ấy mau thành Phật.

Khi ấy, nương oai thần của Phật, Tu-bồ-đề nói:

–Nếu Đại Bồ-tát hành Tam-muội này thì vị ấy đã được chư Phật trong quá khứ thọ ký và chư Phật hiện tại thọ ký. Vị ấy cũng không có Tam-muội, không nghĩ Tam-muội, cũng không tự cao cho rằng ta đắc Tam-muội này, trụ Tam-muội này, mà hoàn toàn không có tưởng về Tam-muội.

Xá-lợi-phất hỏi Tu-bồ-đề:

–Các vị trụ những Tam-muội này đã được chư Phật trong quá khứ thọ ký rồi ư?

Tu-bồ-đề đáp:

–Xá-lợi-phất! Không phải vậy, vì Bát-nhã ba-la-mật, Tam-muội và Bồ-tát không có gì khác. Bồ-tát tức là Tam-muội, Tam-muội chính là Bồ-tát, Bát-nhã ba-la-mật cũng vậy không có gì khác. Những vị ấy không biết các pháp đều là Tam-muội. Vì sao không biết? Vì Bồ-tát không thấy đâu là Tam-muội nên không biết.

Đức Phật khen Tu-bồ-đề:

–Hay thay, hay thay! Như ta từng ngợi khen ông là người Giải không đứng đầu. Đại Bồ-tát phải phát tâm học sáu pháp Ba-la-mật, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng như vậy.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát phải phát tâm học Bát-nhã ba-la-mật như thế nào?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đức Phật nói:

–Đúng vậy, Đại Bồ-tát phải phát tâm học sáu pháp Ba-la-mật, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng nhưng không nghĩ rằng ta được, ta thấy.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Những gì là được, là thấy?

Đức Phật nói:

–Đối với ta và chúng sinh trong ngoài đều không, không có gì để thấy. Đối với năm ấm, mười hai xứ, mười tám giới, mười hai nhân duyên không thể thấy, vì nó thường tịnh; Khổ, Tập, Diệt, Đạo không thể thấy vì nó thường tịnh; Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới... Ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, mười tám pháp Bất cộng, sáu pháp Ba-la-mật... Tu-đà-hoàn cho đến quả vị Phật đều không thể thấy vì nó thường tịnh.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Những gì là tịnh?

Đức Phật nói:

–Vì nó vô sinh, không có nên không thể thấy, không tạo tác nên gọi là tịnh.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát phát tâm học như vậy là học pháp nào?

Phật bảo:

–Bồ-tát học ở đây là học các pháp “không có gì để học”. Vì sao? Vì pháp không giống như sự hiểu biết của phàm phu.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Pháp đó thế nào?

Phật nói:

–Cái có của pháp không thật có tác dụng, vì không tác dụng nên gọi là không thật có.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Những gì không thật có mà lại có?

Đức Phật nói:

–Năm ấm không có vì trong và ngoài của nó; có và không có đều không đến ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, mười tám pháp Bất cộng cũng vậy... Hàng phàm phu từ si sinh ái, rồi từ nơi ái tạo nghiệp si, bị rơi vào hai bên nên cho rằng có và không; không biết, không thấy được pháp Không nên chấp vào danh sắc; lục nhập..., ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng. Tuy nhập vào trong ấy, nhưng pháp vốn là không, nên dù có suy nghĩ cũng không thấy và không biết.

Hỏi:

–Không biết, không thấy những gì?

Đức Phật đáp:

–Không biết, không thấy năm ấm, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám pháp Bất cộng, bởi thế nên rơi vào hàng phàm phu, không ra khỏi tham, không thoát khỏi cảnh Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới, không ra khỏi pháp của hàng Thanh văn, Bích-chi-phật, chẳng những thế mà họ còn không tin.

Họ không tin những gì? Họ không tin năm ấm, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và mười tám bất cộng là Không. Và họ lại không trụ, không trụ vào đâu? Không trụ vào sáu pháp Ba-la-mật, không thoái chuyển cho đến mười tám pháp Bất cộng. Vì vậy nên gọi là phàm phu ngu muội, nên rơi vào sáu căn, năm ấm, sáu xứ, mười tám giới, dâm, nộ, si,

các kiến chấp, cho đến ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, mười tám pháp Bất cộng và rơi vào đạo.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Bach Thế Tôn! Bồ-tát học như vậy mà không học Bát-nhã ba-la-mật thì không thành tựu tuệ trí Nhất thiết chãng?

Phật nói:

–Đúng vậy, học như thế mà không học Bát-nhã ba-la-mật thì không sinh tuệ trí Nhất thiết.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Vì sao Bồ-tát không học Bát-nhã ba-la-mật thì không sinh tuệ trí Nhất thiết?

Phật nói:

–Vì Đại Bồ-tát không có phương tiện quyền xảo mà dùng tướng niệm đi vào sáu pháp Ba-la-mật, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, mười tám pháp Bất cộng, bằng tướng niệm đi vào trí Nhất thiết. Vì thế nên Bồ-tát nếu không học Bát-nhã ba-la-mật thì không thể sinh tuệ trí Nhất thiết.

Xá-lợi-phất bạch Phật:

–Để thành tựu trí Nhất thiết Bồ-tát phải học Bát-nhã ba-la-mật như thế nào?

Phật nói:

–Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật không thấy Bát-nhã ba-la-mật, chính là Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật. Vả lại, học như thế mới sinh tuệ trí Nhất thiết, nhưng phải không có chỗ thấy, không có chỗ được.

Xá-lợi-phất thưa:

–Những gì là không có chỗ thấy, không có chỗ được?

Phật nói:

–Không thấy vì tất cả các pháp đều không.